

การวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

นางสาวนงรัตน์ วงศ์ศรี

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-568-865-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013848

I 1884b635

AN ANALYSIS OF VARIABLES RELATED TO THE MORALE OF SECONDARY SCHOOL
TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE GENERAL EDUCATION
DEPARTMENT IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES

Miss Nongrat Wongsri

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-568-865-7

นงรัตน์ วงศ์ศรี : การวิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาสังกัด
กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (AN ANALYSIS OF VARIABLES RELATED TO
THE MORALE OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE
GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES)

อ.ที่ปรึกษา : ดร.ดิเรก ศรีสุโข, 234 หน้า.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและค้นหารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal model) ต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากตัวแปรสาเหตุ 9 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปรบุคลิกภาพของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความพอใจในนักเรียน สภาพการปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ลักษณะทั่วไปของโรงเรียน ลักษณะของงานที่ครูรับผิดชอบ-สถานภาพส่วนตัวของครู และทัศนคติของครู ซึ่งกลุ่มตัวแปรเหล่านี้จำแนกเป็นตัวแปรย่อย 39 ตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวแปรดังกล่าวประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัด จำนวน 9 ฉบับ โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 1,036 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ 9 กลุ่ม สามารถร่วมกันอธิบายขวัญในการปฏิบัติงานได้ประมาณร้อยละ 71 และมีตัวแปรที่ส่งผลทางตรงและส่งผลทางอ้อมต่อขวัญในการปฏิบัติงานจำนวน 26 ตัวแปร
2. ตัวแปรที่มีปริมาณผลรวมของผลทางตรงและผลทางอ้อมต่อขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงเรียงลำดับความมากน้อยได้ดังนี้คือ นโยบายและการบริหาร มนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน บุคลิกภาพของผู้บริหารด้านความมั่นคงทางอารมณ์ โอกาสความก้าวหน้า บุคลิกภาพของผู้บริหารด้านการมีอำนาจอิทธิพล บุคลิกภาพของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบ บุคลิกภาพของผู้บริหารด้านการเข้าสังคม และทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงาน ตัวแปรทั้ง 8 ตัวนี้ ทุกตัวส่งผลเชิงนิมิตานต่อขวัญในการปฏิบัติงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

๕ ๗

NONGRAT WONGSRI : AN ANALYSIS OF VARIABLES RELATED TO THE MORALE OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS UNDER THE JURISDICTION OF THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES. THESIS ADVISOR : DEREK SRISUKHO, Ph.D., 234 PP.

The purpose of this research was to study the pattern of the causal relation between the morale of secondary school teachers with nine major groups of variables: school administrator's personality, teacher relationship with colleague, student satisfaction, working conditions, out of school environment, school condition, intrinsic aspects of the job, teacher status, and teacher's attitudes. They consist of thirty-nine variables. Data were collected by nine sets of questionnaires from the sample of 1,036 secondary school teachers under the jurisdiction of general education department in the southern border provinces. The data were analyzed through the method of path analysis. The major findings were as follow:

1. Twenty-six variables, showing significant direct and indirect effect, can account for the variance of secondary school teacher's morale about 71 percents.

2. The variables that have major causal effect to the secondary school teacher's morale can be listed in order as follows: school policy and administration, teacher relationship with colleagues, school administrator's emotional stability, possibility of professional progress, school administrator's ascendancy, school administrator's responsibility, school administrator's sociability and teacher's attitudes toward colleague. The variables, mentioned above, have shown positive causal effect to the secondary school teacher's morale.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำ เร็จ เรียบ ร้อย ได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.ศิริสุข ธิ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความ
เอาใจใส่อย่างยิ่งตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ด้วยความ เคารพอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถาม และ
ขอขอบพระคุณอาจารย์ วาสกร รัชชกุล และทีนีสิตคุชฎี บัณฑิตภาควิชาวิจัยการศึกษา ที่ให้คำแนะนำ
ในทุก ๆ ด้านด้วยดี เสมอมา

การ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ชัยพนธ์ รั้งงาม
รองศาสตราจารย์ คณิต ไช่มุกด์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และ
ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่ เพื่อน และน้อง ๆ สาขาสถิติการศึกษา ภาควิจัยการศึกษาทุกคนที่ได้
ช่วยเหลือให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สำ เร็จด้วยดี

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้ เป็นจำนวนเงิน 2,500 บาท

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา
ให้ความห่วงใย เป็นขวัญและกำลังใจอันสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ สำ เร็จด้วยดี
ตลอดจนกำลังใจและความช่วยเหลือของพี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคน

คุณค่าและประโยชน์อันจะพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

นงรัตน์ วงศ์ศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	23
ข้อดกลงเบื้องต้น	25
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	25
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	30
2 เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	77
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล	93
การวิเคราะห์ข้อมูล	94
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	97

	หน้า
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	130
ผลการวิจัย	131
อภิปรายผลการวิจัย	135
ข้อเสนอแนะ	140
บรรณานุกรม	142
ภาคผนวก	160
ประวัติผู้เขียน	234

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มจำแนกตามจังหวัด และขนาดของโรงเรียน	80
2	ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน..	83
3	ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน	86
4	ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบสอบถามบุคลิกภาพของผู้บริหาร โรงเรียน ทั้ง 4 ลักษณะ	92
5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่นำมาศึกษา ตามรูปแบบในสมมติฐาน	96
6	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของรูปแบบสมมติฐาน	99
7	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของรูปแบบซึ่งปรับปรุงใหม่ในครั้งที่ 1	105
8	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของรูปแบบซึ่งปรับปรุงใหม่ในครั้งที่ 2	108
9	การเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ปรากฏ	110
10	ปริมาณทางตรง ปริมาณทางอ้อม และปริมาณผลรวมของผลทางตรงและผลทางอ้อม จากตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา ที่มีค่อขวัญในการปฏิบัติงาน	128
11	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ได้จากรูปแบบตามสมมติฐาน	161
12	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ได้จากรูปแบบที่ปรับปรุงใหม่แล้ว	173
13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา	180

ตารางที่

หน้า

- 14 ปริมาณผลทางตรง ผลทางอ้อม และผลรวมของผลทางตรง และ
ผลรวมของผลทางตรง และผลทางอ้อม จากตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบ
ที่ผ่านการทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 197

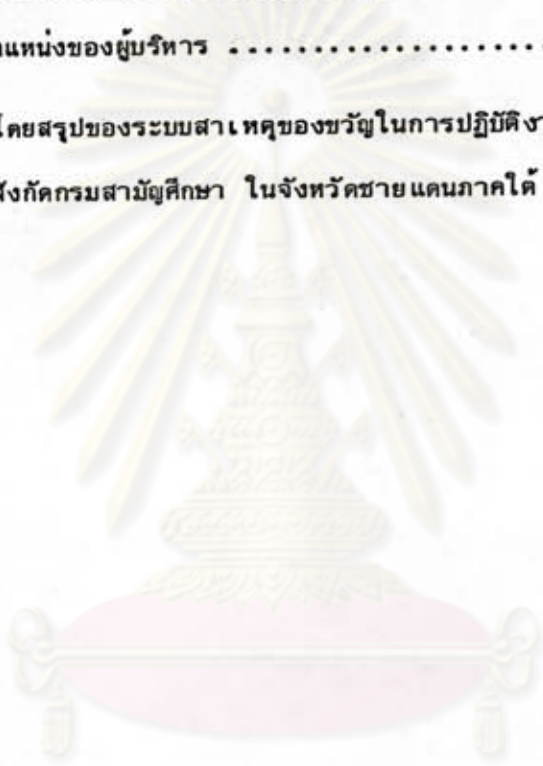

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	รูปแบบของระบบสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามสมมติฐาน	9
2	รูปแบบของระบบสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อผ่านการวิเคราะห์ ตามเทคนิควีวีวิเคราะห์เส้นทาง	115
3	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานจากตัวแปรทัศนคติต่อ ชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน ทัศนคติต่อโรงเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพ ทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงาน เพศ อายุ และภูมิลำเนาเดิม	116
4	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานจากตัวแปรคุณลักษณะของครู งานที่รับผิดชอบที่นอกเหนือจากการสอน โอกาสความก้าวหน้า และ มนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	118
5	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานจากตัวแปรความพอใจ ในนักเรียน	119
6	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานของตัวแปรความ รับผิดชอบในครอบครัว ของครู	120
7	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานจากตัวแปรนโยบาย และการบริหารลักษณะการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น บุคลิกภาพ ของผู้บริหารด้านการมีอำนาจอิทธิพล บุคลิกภาพของผู้บริหารด้านการ เข้าสังคม บุคลิกภาพของผู้บริหารด้านความรับผิดชอบ และบุคลิกภาพ ของผู้บริหารด้านความมั่นคงทางอารมณ์	121
8	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานจากตัวแปรสภาพแวดล้อม ทางบ้าน สภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน และความปลอดภัยในชุมชน ...	123

แผนภูมิที่		หน้า
๑	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงาน จากตัวแปรระยะทาง จากบ้านพักถึงโรงเรียน ระยะทางจากโรงเรียนถึงชุมชน และขนาด ของโรงเรียน	124
10	เส้นทางความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานจากตัวแปรระยะเวลา ดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร	126
11	รูปแบบโดยสรุปของระบบสาเหตุของขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยม ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	132

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย